

HERTOGPOST januari 2013

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

25^e jaargang nummer 1

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de bijeenkomst op donderdag 24 januari a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

We beginnen het nieuwe jaar als gewoonlijk met een Wilde Veiling. Zie het maar als de voorjaarsopruiming van onze vereniging. Alles wat de leden thuis eigenlijk in de weg staat moet weg, het meeste voor een appel en een ei. Daar komen we allemaal - koopjesjagers die we zijn! - natuurlijk op af. Regelmatig worden er heel mooie vondsten gedaan...

Het reglement voor de Wilde Veiling treft u aan op pagina 20.

Agenda bijeenkomst 24 januari 2013

1. Opening, verslag 20 december j. l., ingekomen stukken en mededelingen

2 Wilde Veiling

3. Rondvraag
4. Sluiting

In deze Hertogpost o.m.:

- ❖ Diefstal bij de posterijen
- ❖ De Uiver in 1934
- ❖ Oeteldonkse post voor 1 cent
- ❖ Stampke: terug van weggeweest
- ❖ Het jaarboekje over 1974 vertelt
- ❖ Workshop afweken zelfklevende postzegels op zaterdag 2 februari

Een bijzondere, zeldzame datum kwam de vorige maand langs. Slechts eenmaal in de honderd jaar doet die zich voor. We zullen er dus weer een eeuw op moeten wachten. Dit stempeltje herinnert er aan. Extra aardig is dat het werd geslagen (zoals dat officieel heet) om 12 uur.

VERSLAG VAN DE BIJENKOMST OP 20 DECEMBER 2012

1. Opening en mededelingen: De voorzitter heet een ieder (meer dan 90 leden!) van harte welkom op deze feestelijke, donkere avond: wij trekken ons niets aan alle rumoer rondom het einde der tijden en de Mayakalender. We gaan er een gezellige avond van maken. Zes leden hebben zich voor vanavond afgemeld. Mevr. Teurlings-Cornelissen en de heren Houdijk, van Veghel, Fierens, Gerritsen en Ausems. Wat de mededelingen betreft, wijst de voorzitter nog op een mooie prestatie van 'onze' Huber van Werkhoven. Hij heeft in november met zijn onvolprezen boek 'Post in barre tijden' op een internationale tentoonstelling van filatelistische literatuur in Mainz 84 punten gescoord, hetgeen de onderscheiding 'Groot Vermeil' opleverde. Huber, proficiat! Het boek is overigens nog steeds te koop (zie pag. 19).

2. Naar aanleiding van het **verslag** van 22 november wordt terecht een aanvulling/opmerking gemaakt, dat bij de Rondzenddienst voor de **verkoper een verhoging optreedt** van 10 naar 11%, maar de **koper** niet meer betaalt. Er wordt gepleit om deze nieuwe maatregel in te laten gaan bij nieuw ingeleverde boekjes vanaf 01-01-2013 (en hiermee niet de nu al rondgaande boekjes te belasten.)

3. De Verkoop: 'Sla uw slag' is het motto van de veilingmeester vanavond. Nu kan het nog (ook weer een verwijzing naar de Mayakalender?) Het is een geanimeerde veiling. Er wordt veel verkocht: de veilingmeester hanteert een snel tempo, wellicht gespannen vanwege de vanavond nog te houden Bingo. Frankrijk wil vanavond niet echt, evenals de rolzegels uit het altijd wat moeizame Duitsland. Toch spreekt de veilingmeester vanavond een aantal keren over 'Goei gereij!' Ook is hij zeker niet van plan al die dozen weer mee terug naar 'zijn vochtige garage' te nemen. Zelfs kavelnummer 126: een Hawid snij-apparaat (z.g.a.n.) wordt verkocht, met de belofte, dat je er ook worst mee kunt snijden. Overigens bij kavelnummer 122 brak even een lichte paniek uit: 5 nieuwe stockboeken waren verdwenen.... gelukkig kwamen ze snel boven water: een misverstand.

4. De feestelijk Bingo, het hoogtepunt van het jaar! Ook nu weer ligt de

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509

Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl

Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl

ING rek.nr. 1 087 984 t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt € 35

Bibliotheclaris tel. 073 – 657 02 29 E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl

prijzentafel vol met geweldige prijzen. Er staan ook vele blikvangers. We houden twee rondes, met elke keer 35 prijzen. De regels zijn zeer eenvoudig: een (gecontroleerd) blokje vol geeft een prijs. Het is muisstil, er wordt geconcentreerd gespeeld. Vele winnaars verlaten tevreden de zaal.

5. In de **rondvraag** wordt een opmerking gemaakt over mogelijke deelname van leden aan 'de-honderd-postzegels-in-een-envelop-groep'. Meldt u aan!

6. Niets mee aan de orde zijnde, **sluit** de voorzitter deze laatste vergadering van het jaar 2012, niet nadat hij voor een ieder de beste wensen voor het jaar 2013 heeft uitgesproken. Tot volgend jaar en..... vergeet niet uw fles wijn mee te nemen. Geniet er van in de komende dagen!

René Kok, secretaris.

-o-o-o-

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende bijeenkomst** van de vereniging is op donderdag 28 februari a. s. om 20 uur in SCC De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open. Er zijn een verkoping en een lezing (extra interessant voor de imkers onder ons).

De **volgende postzegelinstuif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 2 februari a. s. van 10 tot 12.30 uur in SCC De Helftheuvel.

De afdeling Jeugd komt van 10 tot 12 uur in een aparte hoek van de zaal bij elkaar. U kunt niet-verkochte kavels van vorige verkopingen alsnog kopen.

DEZE OCHTEND VINDT EEN WORKSHOP PLAATS: AFWEKEN VAN ZELFKLEVENDE POSTZEGELS. Zie pagina 4.

Op 25, 26 en 27 januari a. s. is er voor de 25^e keer de **Filateliebeurs te Loosdrecht** in het Achmea Health Center (voorheen Panda Hallen). Gratis entree. Gratis parkeren. Gratis bus vanaf station Hilversum. Vrijdag vanaf 13 uur. Zaterdag en zondag vanaf 10 uur.

De Filatelistenvereniging '**De Helmveste**' houdt op zondag 27 januari a. s. van 9.30 – 13.00 uur een ruilbeurs in Zaal De Fonkel, Prins Karelstraat 123 te Helmond

Op zondag 24 februari 2013 organiseert de Filatelistenvereniging 'Noviopost' haar jaarlijkse '**Postzegel – Totaal**' van 10 – 16 uur, in wijkcentrum De Klokketoren, Slotemaker de Bruïneweg 272 (hoek Muntweg) in Nijmegen. Toegang en parkeren gratis. Behalve handelaren uit binnen- en buitenland zijn er een jeugdtafel, een rommeltafel en mogelijkheid tot gratis taxatie van uw verzameling.

Verzamelaarsvereniging **De Torenhoeck** heeft maandelijks een ruilbeurs in Cultureel Centrum 'De Schalm', Eikenbosch 1 te Berkel-Enschot. De beurzen zijn van 10 tot 13 uur. Enkele data: de zondagen 20 januari, 17 februari en 17 maart.

WORKSHOP AFWEKEN ZELFKLEVENDE POSTZEGELS tijdens de instuif op zaterdag 2 februari a. s.

‘Hoe week je zelfklevende postzegels af? In maar liefst vijf afleveringen kwam dit onderwerp gedurende het afgelopen jaar in Hertogpost aan de orde. De kwestie is bij veel verzamelaars een probleem, dat niet gemakkelijk en eenduidig is op te lossen. De artikelen trokken dan ook veel aandacht, zowel binnen als buiten de vereniging.

Ons lid Daan van Os schreef over de methode die hij gebruikt bij het afweken van de ‘Groene Post’zegels van 2011. Het artikel werd overgenomen o. a. in het maandblad Filatelie. Op zijn initiatief houden we tijdens de postzegelinstuif op zaterdagochtend 2 februari a. s. om 10 uur in De Helftheuvel een workshop afweken zelfklevende postzegels.

De bedoeling is dat we dan in de praktijk gaan experimenteren met verschillende methoden, met verschillende postzegels uit verschillende jaren en afkomstig uit meerdere landen. Daarvoor is het nodig dat degenen die in de materie zijn geïnteresseerd zelf spullen meebrengen. D. w. z. de (opgeplakte) postzegels en de materialen (bakjes, lapjes, vloeistoffen enz.) waarmee ze hopelijk gaaf kunnen worden afgeweekt.

We hopen dat u in groten getale komt.

Wie weet, vinden we die ochtend het Ei van Columbus uit en krijgen we inspiratie om bij toekomstige instuiven verdere ontdekkingstochten te ondernemen...

HET JAARBOEKJE OVER 1974 VERTELT

'U kunt de Yvert-Catalogus een week ter leen ontvangen van de afdeling Rondzenddienst,' aldus de bibliothecaris [de bibliotheek had deze catalogus niet. Wel wordt dit jaar Geuzendam's Postwaardestukken aangeschaft! Inmiddels een beroemd boek]

De heer J.B.M.C. van de Mortel stelt zich in maart, na 20 jaar voorzitter te zijn geweest, niet meer herkiesbaar. Hij wordt tot - de eerste - erevoorzitter benoemd en krijgt tevens 'de verguldzilveren verenigingsmedaille' op zijn afscheidsreceptie. [Ja, een afscheidsreceptie hielden ze toen!]

Het verloop bij de afdeling Jeugd is enorm. 41 'oudere' jeugdleden gaan studeren, 40 'jonge verzamelaars' worden begroet. Een derde van de jeugdleden komt uit de omliggende gemeenten.

Op de balans per 31-12-1974 wordt de stencilmachine voor f 325,- afgeschreven.

Ook dit jaar koopt u 'Voor optimale konditie thuis en op de vlucht Teurlings duivevoer'.

Marten Tilstra

Zoete lieve Gerritje en boer Hannes (Jan van de Mortel) op hun laatste dag in functie, 29 mei 1969.

Foto Stadsarchief 's-Hertogenbosch.

DIEFSTAL BIJ DE POSTERIJEN

door Huber van Werkhoven

Wikipedia kent 29 verschillende termen voor het werkwoord 'stelen'. Dat wil zeggen dat 'jatten' of 'tsjoeken' – om er maar twee te noemen – een wijdverbreid verschijnsel is. 'Rotte appels bij de post', luidde een kop in het Brabants Dagblad van 5 december j. l. De krant vervolgde: 'Sorteercentra van PostNL zijn een potentiële goudmijn voor boeven. [...] Een 23-jarige post-sorteerder in Den Bosch werd in september betrapt op openen van een pakketje om de inhoud te pikken. Elders bleek uit camerabeelden dat medewerkers 'juwelierspost' achterover drukten.'

Juwelierspost uit 1969 die wel is aangekomen bij de geadresseerde.

Dit kapen heeft naar het schijnt zulke grote vormen aangenomen, dat de Federatie Goud en Zilver haar achterban van juweliers, horlogemakers en edelsmeden heeft geadviseerd geen zaken meer te doen met PostNL. Het laatste halfjaar zouden vermissing en diefstal aan de orde van de dag zijn. PostNL trachtte het probleem te bagataliseren: 'Op een volume van honderd miljoen pakketten per jaar kan het wel eens gebeuren dat er iets wordt ont-

vreemd.' PostNL adviseert juweliers gebruik te maken van een speciale dienst die pakketten extra beveiligd vervoert. Bedoeld wordt de service verzekerd vervoer, waarbij een pakket is verzekerd tot € 5.500. Volgens de Federatie Goud en Zilver maakt het echter niet uit of de pakketjes slechts gewoon aangetekend dan wel verzekerd zijn. Wanneer het gaat om reparatie van een sieraad is trouwens de emotionele schade voor de verliezer meestal in geld nauwelijks uit te drukken.

Op 4 december was De Telegraaf gekomen met de primeur van de boycot van PostNL door de Federatie. Twee dagen later kwam er een genadeloos vervolg. 'Postbezorging belabberd', luidde de kop. Een groot aantal lezers mocht hun hart luchten. Ze vertelden over hun vaak dramatisch slechte en uiterst vervelende ervaringen. Met de zogenaamde Stelling van de Dag 'Post versturen is Russische roulette' was 78% van het panel het eens. Als belangrijkste oorzaak noemden zij het personeelsbeleid. In plaats van de eerzame postbodes van voorheen komen nu elke week andere vreemde snuiters aan de deur, die volgens de meesten lak hebben aan het belang dat mensen hechten aan post. Toch is het zo dat wanneer iemand bij de post wordt betrappt op diefstal, ontslag volgt op staande voet. En de zaak wordt in handen gegeven van de politie.

Nieuw zijn de klachten niet over de gebrekkige dienstverlening. De recente reorganisatieplannen waarbij driehonderd bestelkantoren zouden worden gesloten, moesten in juli tot nader order worden uitgesteld omdat de bezorging volledig in het honderd liep. Los daarvan moest PostNL de afgelopen jaren jaarlijks zo'n driehonderd (d.w.z. 1% op een bestand van 30.000) postbodes ontslaan omdat ze hun werk niet goed deden.

Het verschijnsel is niet van vandaag of gisteren. Interessant is wat J. G. Visser in 1968 schreef in zijn boek 'PTT 1940-1945 *beleid en bezetting*'. Hij vertelt over overvallen door de illegaliteit op postkantoren en PTT-auto's. Daarbij ging het vooral om geld en distributiebescheiden ten behoeve van onderduikers. Echter: 'Een kwestie met meer onaangename kanten was het verminderen van de betrouwbaarheid bij de Posterijen. Waren zij voorheen nagenoeg zo *safe* als de befaamde Bank van Engeland, bij het klimmen der bezettingsjaren ging deze roep voor een deel verloren. Postpakketten en aangetekende stukken werden in toenemende mate tijdens hun lange weg van behandeling en verzending geroofd of als vermist opgegeven. Stellig is het zo, dat een niet onaanzienlijk part van zulke verdwijningen geschiedde met illegale oogmerken. [...] Bedenklijk werd het echter, toen door een vervagend besef

Huis de Zijde Spek aan de Hooge Steenweg. In 1850 was dit de woning van H.A. Cremers, directeur van het Bossche Postkantoor.

In zijn woning was het postkantoor ondergebracht. Daar stond op 22 februari van dat jaar de soldaat P. H. op wacht en deed een voor hem noodlottige greep in de brievenbus.

(Foto Stadsarchief 's-Hertogenbosch.)

van mijn en dijn in oorlogstijd, gekoppeld aan de als maar slechter wordende voedseltoestand, bepaalde postale medewerkers het ontvreemden ten eigen bate, ook van landgenoten, tot hun credo maakten. Na de bevrijding moesten de normen van weleer voor enkelen nog eens op straffe wijze in herinnering worden gebracht.'

In het oktobernummer van Hertogpost vertelde de voormalige PTT-er Karel de Rooij over de Postale Recherche die in 1948 werd opgericht: 'Aanvankelijk was deze uitsluitend intern actief. Veel PTT-ers werden tijdens de oorlog in Duitsland tewerkgesteld. Daar waren ze gewend geraakt 'te snaaien voor het goede doel'. Toen alles weer bij 't oude was, bleek het noodzakelijk de bedrijfscultuur en -veiligheid aan te scherpen'.

Gaan we nog verder terug, dan zien we dat dezelfde ondeugd van alle tijden is. Een klein onderzoekje op de prachtige website Historische Kranten van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag leidde naar De Noord-Brabanter: staat- en letterkundig dagblad, van 8 februari 1851. Daarin staat te lezen dat het provinciaal gerechtshof van Noord-Brabant de gewezen directeur van het postkantoor te Oosterhout schuldig heeft verklaard aan 'het verduisteren of zich onregtmatig toeëigenen van eenen brief met geldswaarde op dat postkantoor bezorgd, en veroordeeld tot eene gevangenisstraf van zes achtereenvolgende jaren in een rasp- of tuchthuis. Tevens is de veroordeelde eerloos

verklaard, en is er bevolen dat de gebruikelijke aanplakkingen van het vonnis in de gemeente Oosterhout en deze stad (d. i. 's-Hertogenbosch) zullen worden gedaan.' Sommigen zullen wellicht reageren: 'Dát waren nog eens tijden!'

Een jaar eerder, op 4 april 1850, was in de Noord-Brabanter te lezen over een postale diefstal met nog veel zwaardere gevolgen. Daarbij was weliswaar niet een postbeambte betrokken: 'Den 30 April ll. heeft de provinciale krijgsraad van Noord-Brabant, uitspraak gedaan in de zaak van P. H., oud 22 jaren, soldaat bij het flankbataillon van het 4de regiment, in garnizoen binnen deze stad. De krijgsraad heeft den beklagden schuldig verklaard aan het ontvreemden van twee brieven, in een van welke zich een zestal wissels bevonden, die van het kantoor van den heer Spierings te dezer stede, in de brievenbus van het postkantoor alhier, waren bezorgd, alles gepleegd in den avond van den 22 Februarij ll., tijdens de schuldigverklaarde aan het postkantoor op schildwacht stond.

Ingevolge requisitoir [...] is de aangeklaagde veroordeeld om met een strop om den hals aan de galg te worden gehangen tot er de dood na volgt.' De krant laat nog weten dat de ter dood veroordeelde van een brave familie was en na allerlei uitvluchten uiteindelijk bekend heeft. Hij zou na het vonnis de 'genade des konings afsmeken'. Voor zover mij bekend heeft de terechtstelling inderdaad niet plaatsgevonden. De laatste terechtstelling in 's-Hertogenbosch was in 1856. In 1860 vond in Maastricht de laatste burger-executie in Nederland plaats: een man had zijn schoonmoeder vermoord.

Bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in 's-Hertogenbosch stuitte ik verrassenderwijs op het volledige procesdossier van de 'verduistering door een ambtenaar'. Achter de zakelijke juridische formuleringen lijkt een dramatische liefdesgeschiedenis schuil te gaan. De zaak diende op 9 januari 1900 bij de arrondissementsrechtbank in 's-Hertogenbosch. Daar stond Petrus Wilhelmus Hoefs terecht. De man was 38 jaar en sinds 1892, totdat hij in december 1899 werd ontslagen, in dienst als postbode. Hij deed de 1^e bestelling in de kom van Uden en de gehele bestelling te Volkel. Maar op 31 augustus 1899 was hij uit Volkel met de noorderzon vertrokken. Onder een valse naam had hij samen met ene Magdalena Beckmann de wijk genomen naar Duitsland met medeneming van f 177,10, zijnde het bedrag dat hij die dag had geïnd aan postkwitanties en de geschatte opbrengst van zijn postzegelkas. De twee werden gesignaleerd in Duisburg en Düsseldorf en kwamen uiteindelijk terecht in Kevelaer. De buit raakte natuurlijk op. En Hoefs nam (per telefoon?) contact op met zijn ouders. 'Zijne huisvrouw' was niet genegen zijn opsporing

De afzender der berichten is
 verantwoordelijk voor de juistheid
 van de afgegeven berichten.
 Het is niet toegestaan berichten
 te verspreiden van een andere
 afzender dan de afzender van de
 berichten.
 De afzender is aansprakelijk
 voor de schade van de berichten.
 Het is niet toegestaan berichten
 te verspreiden van een andere
 afzender dan de afzender van de
 berichten.

De afzender der berichten is
 verantwoordelijk voor de juistheid
 van de afgegeven berichten.
 Het is niet toegestaan berichten
 te verspreiden van een andere
 afzender dan de afzender van de
 berichten.
 De afzender is aansprakelijk
 voor de schade van de berichten.
 Het is niet toegestaan berichten
 te verspreiden van een andere
 afzender dan de afzender van de
 berichten.

TELEGRAM No 974
 Aangezonden te Uden, den 5/1899, ten 10 m. 30z, middags.
 Ontvangen te 'S-HERTOGENBOSCH, den 7/1899, ten 8 1/4 m. 0z, middags.
 (De tijd, klokken en minuten, is, voor zover bekend, berekend naar de middelen van Greenwich.)

- VERBODEN
 van
 berichten af te geven in
 de volgende gevallen:
- 1. = In geval van oorlog.
 - 2. = In geval van vrees voor oproer.
 - 3. = In geval van vrees voor brand.
 - 4. = In geval van vrees voor overstroming.
 - 5. = In geval van vrees voor aardbeving.
 - 6. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 7. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 8. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 9. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 10. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 11. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 12. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 13. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 14. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 15. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 16. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 17. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 18. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 19. = In geval van vrees voor andere rampen.
 - 20. = In geval van vrees voor andere rampen.

Officier van Justitie
 's-Hertogenbosch

Petrus Wilhelms Hoefs brievenbode
 te Volkelt Uden heeft 31 Augst jl
 Zijn woning verlaten, wordt verdacht
 van verduistering van f 144.10
 ten nadele van de Administratie
 Supplement: 37 jaar lang 1.70 m
 donkerblauw haar zonder kniel flink
 gebouwd slug in zijn beweging gekleed;
 Met donkerblauwe kalbertjas bestaande
 stof en donker grijze karboenen broek
 met vest. Is vergezeld van Magdalena
 Beckmans 25 jaar gekleed met japon
 van groene stof. Het vermoeden
 bestaat zij naar Noord Amerika
 gaan. Opsporing en overbrenging
 verzocht. Wachtmeester Berijp

J. van der Hoff

Telegram van de marechaussee te Uden naar Justitie te 's-Hertogenbosch d.d. 5.9.1899 betreffende de verdwijning van P.W. Hoefs. 'Het vermoeden bestaat dat zij naar Noord Amerika gaan. Opsporing en overbrenging verzocht.'

te helpen bevorderen. Maar zijn vader, die net als zijn moeder overtuigd was dat het verblijf in Duitsland van zoonlief onmogelijk werd, wist hem te overreden zich aan te geven. Uit eigen beweging kwam hij naar 's-Hertogenbosch. Tijdens het verhoor bekende hij en betuigde spijt: 'Door verleiding ben ik er toe gekomen om te doen zoals ik hierboven heb erkend en ik heb groot leedwezen van hetgeen ik misdaan heb.' De officier eiste een gevangenisstraf van 1 jaar en 8 maanden 'met ontzetting van het recht om ambten te bekleeden.' Hoefs werd veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf.

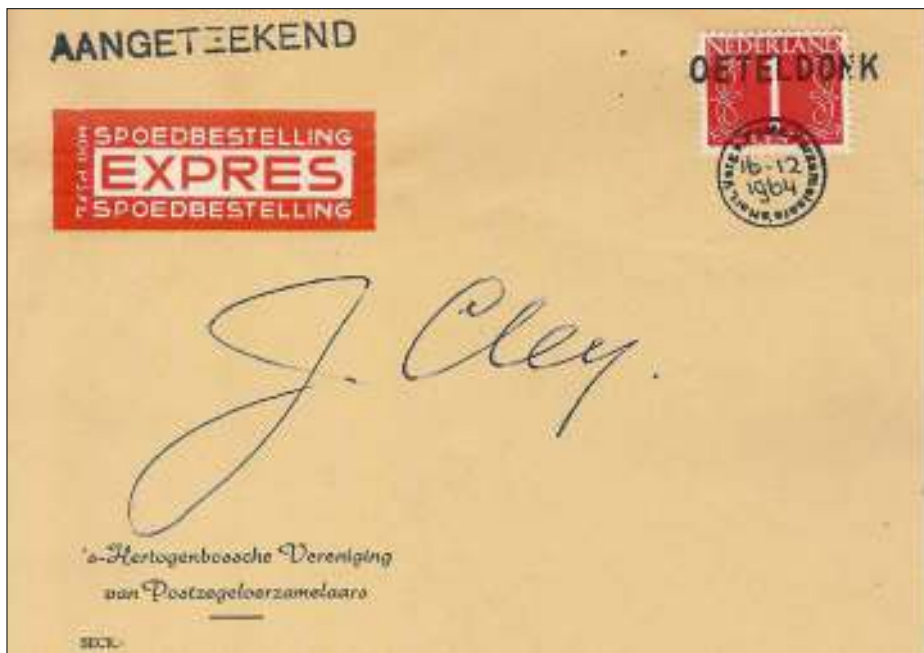

Kaartje waaraan bevestigd de 'Overtuigingsstukken bestaande uit twee gekwiteerde wissels en een postbewijs [...] in zake verduistering door P.W. Hoefs te Uden.'

Deze postkwitantie ad f 162,23 deed Hoefs de das om.

STRAKS HEET DEN BOSCH WEER OETELDONK

Hoewel beiden al geruime tijd zijn overleden, leven Jos van Roosmalen en Jan Cley, prominente leden van onze vereniging, voort in de herinnering van velen. Niet alleen vanwege de vele belangrijke filatelistische publicaties die ze vaak gezamenlijk (Bossche tanding!) tot stand brachten. Het hoefde niet altijd even serieus te zijn. Voor een goede grap waren ze graag te vinden. Onlangs dook er weer een op, en wel in de befaamde stempelrubriek van Bert van Marrewijk in het Verenigingsnieuws van Po&Po. Daar was een afbeelding te zien van een envelop die in december 1964 aangetekend en per expres was verstuurd door de 's-Hertogenbosche Vereniging van Postzegelverzamelaars aan J. Cley (verdere adressering was kennelijk niet nodig) vanuit Oeteldonk. Of de frankering met een postzegel van 1 cent toereikend was valt te betwijfelen. Ook of de PTT bij de bezorging van de brief wel een rol heeft gespeeld. Aan het handschrift te zien, gaat het hier om een werkstukje dat is vervaardigd door Jos van Roosmalen.

Hoewel de stempelafdruk 'Oeteldonk' waarschijnlijk uniek is in de geschiedenis van de filatelie, heeft Van Marrewijk de envelop aan mij afgestaan. Hij vond dat het poststuk nóg beter paste in mijn verzameling Bossche posthistorie.

Dank, dank!

H. v. W.

POSTSTUK VAN DE MAAND

Rampvlucht van de Uiver

Inleiding

In 1934 schafte de KLM haar eerste Douglas DC-2 aan. Het toestel werd 'Uiver' gedoopt en baarde meteen al opzien door de toen moderne aluminium-constructie. Tijdens zijn kortstondig bestaan zou het vliegtuig nog veel meer opzien baren. Met als gezagvoerder Koene Dirk Parmentier, nam de Uiver in oktober 1934 deel aan de prestigieuze Londen-Melbourne luchtrace. Heel Nederland leefde mee met de reis, die voor die tijd bijzonder avontuurlijk was. De race duurde vijf dagen en kende tussenstops in o. a. Rome, Bagdad, Singapore en Batavia. De Uiver eindigde als tweede en won het handicap-klassement van de race. Na het succes van de Uiver in de Melbourne-race ontstond in Nederland een ware Uiver-rage. De bemanningsleden werden als helden gehuldigd.

Twee maanden later was de Uiver voor de tweede keer op weg naar Batavia. Het was een extra vlucht vanwege de kerst en er was 350 kg post aan boord. Na een tussenstop in Caïro wilde gezagvoerder Wim Beekman niet vertrekken wegens de slechte weersomstandigheden. Maar KLM-directeur Albert Plesman dreigde hem te ontslaan. Dus vertrok de Uiver, maar hij zou nooit in Bagdad aankomen. Door slecht weer verongelukte hij op 20 december bij

Rutbah Wells in het Irakese deel van de Syrische woestijn. Alle inzittenden, vier bemanningsleden en drie passagiers, kwamen om. In Nederland werd met ontzetting gereageerd. De Uiver, het populairste KLM-vliegtuig aller tijden, heeft dus - tussen de eerste vlucht op 19 september en de crash op 20 december 1934 - slechts drie maanden voor de KLM gevlogen.

Het Nationaal-Luchtvaart-Fonds wilde met dit prachtig vormgegeven postgirobiljet ook een graantje meepikken van de Uiver-rage.

De ramppost

De Uiver had tijdens de rampzalige kerstvlucht 51.000 brieven aan boord. Een groot deel daarvan is later, beschadigd of onbeschadigd, aan de afzenders of geadresseerden toegezonden. Ruim 200 kg post werd gered en later doorgevlogen met de snelle Fokker F-XVIII PH-AIR 'Rijstvogel'. De aankomst te Batavia was op 28 december 1934.

In zijn rijke verzameling poststukken heeft Dam van der Linden een complete (schaarse!) set ramppost van de Uivervlucht: een gedeeltelijk verbrande envelop met inhoud, de envelop waarin de PTT in Nederlands-Indië de brief aan de geadresseerde doorstuurde en een originele bijsluiter van de postertijen te Bandoeng.

Soest, 18 december 1934. Luchtpostbrief met bestemming Poerwokerto in Nederlands-Indië. Luchtpostbrieven werden eerst naar Amsterdam CS (Schiphol) gezonden en daar verzameld voor de eerstkomende postvlucht. Tarief: brief tot 20 gram 6 cent, luchtrecht tot/per 5 gram 30 cent, totaal 36 cent. De 'luchtpostzegel voor bijzondere vluchten' werd geplakt. Gelegenheidsstempel voor de kerstvlucht Amsterdam-Batavia van de Uiver.

De achterzijde van de gedeeltelijk verbrande brief met aankomststempel Bandoeng, 29 december 1934.

Velletje van de gedeeltelijk verbrande inhoud.

HEDRIJF DER POSTERIJEN
BANDOENG.

Aangetroffen in de beschadigde lucht-
post van de "U I V E R"

Bijsluiter van de Posterijen te Bandoeng bij de doorgezonden brief.

Bandoeng, 29 december 1934. Voorzijde van de als ongefrankeerde dienstbrief verstuurd omslag (met vertrekstempel) waarin de verbrande post werd doorgestuurd.

Poerwokerto, 2 januari 1935. Achterzijde van de omslag van de verbrande, doorgestuurde post met aankomststempel.

-o-o-o-

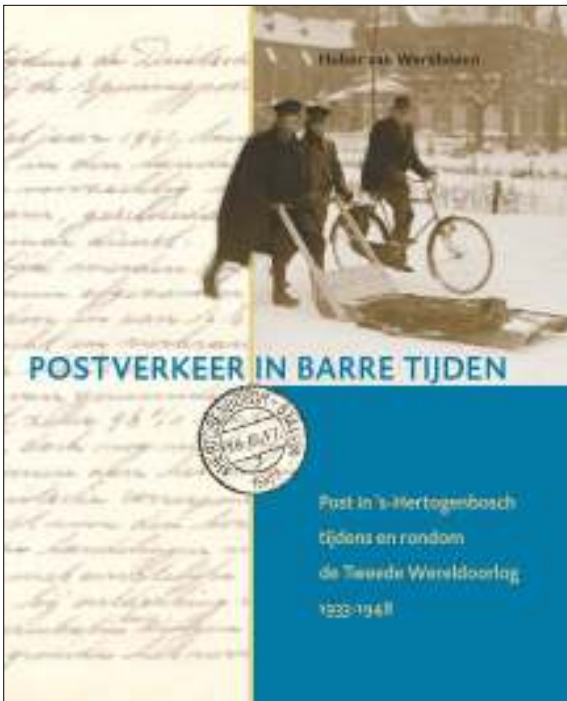
Pzh West Brabant

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

Op de Internationale Tentoonstelling van Filatelistische Literatuur in Mainz (2-4 november 2012) is het boek *Postverkeer in barre tijden. Post in 's-Hertogenbosch tijdens en rondom de Tweede Wereldoorlog 1933-1948*, auteur Huber van Werkhoven, bekroond met **Groot Vermeil** (84 punten).

Ter gelegenheid van dit heugelijke feit is het boek bij de Nieuwtjesdienst van de vereniging tijdelijk te koop voor de gereduceerde prijs van € 25. Groot formaat, 250 pag., rijk geïllustreerd in kleur, normale prijs € 29,95.

Ieder lid van de vereniging kan kavels aanbieden voor de Wilde Veiling.

- De aanbieder koopt ad 20 cent per kavel twee identieke nummerstickers.
- De aanbieder dient zelf bij te houden welke van zijn of haar kavels zijn verkocht.
- De inzet van de kavels is 50 cent. Per bod is de verhoging eveneens 50 cent.
- Er wordt geen provisie berekend.
- De aanbieder houdt zijn kavels bij zich totdat hij aanwijzing krijgt waar hij zijn kavels ter inzage kan inleveren.
- De veiling gaat in blokken van 100 kavels.
- Het aantal kavels is (in principe) onbeperkt.
- Met dien verstande dat elke aanbieder per blok van 100 kavels ten hoogste 25 kavels kan inbrengen.
- Gedurende de pauzes tussen de blokken kunnen de kavels van het nieuwe blok worden bezichtigd.
- Nadat alle blokken zijn geveild,
 - rekenen kopers de gekochte kavels af en halen deze op
 - halen aanbieders de niet verkochte kavels weer op tegen inlevering van de betreffende nummersticker
 - wordt afgerekend met de aanbieders.
- Kavels kunnen alleen worden ingeleverd tijdens de avond-bijeenkomst zelf.

Dringend verzoek aan de verkopers de kavels in te leveren vóór 19.30 uur, zodat op tijd en met opgeruimde tafels de verkoop kan beginnen.

***DE VERKOOP VAN NUMMERSTICKERS ZAL
DAAROM STOPPEN OM 19.30 UUR.***

N.B. Bij het bekijken van Kavels s.v.p. pincet gebruiken.

-o-o-o-

nogaleens voordat de sorteermachine de afzender als adres ziet, zodat de brief weer terug gaat.

Dit gebeurt niet alleen in ons land, maar ook in de sorteercentra van veel andere landen.

Maar wat nu als er meerdere gelijke plaatsnamen in een en hetzelfde land voorkomen?

Kijk maar eens naar de volgende postkaart. Ook weergestuurd vanuit de USA naar Holland met vermelding Europe.

In ons land kennen we maar liefst drie plaatsen met de naam Haren. Een van die plaatsen zullen jullie nog wel kennen van de rellen die ontstonden via Facebook op internet.

Maar omdat erop de kaart duidelijk bijstaat dat hij naar Haren moet (met dubbel a) 'near Oisterwijk (N.Br)', zo u je aan het aankomststempel kunnen afleiden dat deze naar een heel ander Haren is gegaan. Het tweede Haren, dat ook in Noord-Brabant ligt, in de buurt van Oss, had in die tijd nog niet iets wat leek op een postkantoor, en had dus ook nog geen stempel.

Raar maar waar, maar ook deze kaart is op de juiste plaats aangekomen.

Nu zijn dit uitzonderingen die de regel bevestigen. In andere Europese landen is dit over het algemeen hetzelfde.

Maar nu weer die Amerikanen. Die maakten er recht wel een potje van. Jullie kennen allemaal wel de plaats Washington. Maar in welke staat ligt die stad ook alweer?

Ik zal jullie op weg helpen: kijk maar eens naar de stempels op de volgende bladzijde. De plaats Washington komt maar liefst voor in de staten: Arkansas, Iowa, Indiana en Maine. Bovendien in 'D. C.' het zelfstandige District of Columbia. Dit Washington D.C. is de hoofdstad van de USA, maar ligt ook voor een deel in de staat Virginia.

Helemaal verward is het dat er ook nog eens een staat is die 'Washington' heet.

Het is dan ook nodig bij de plaatsnaam altijd de naam van de staat te vermelden.

Bij verzending binnen Europa moet dat natuurlijk ook. Maar binnen je eigen land is dat niet nodig, omdat de plaatsnaam meestal niet in een ander land voorkomt.

Een bijzonder geval in de Verenigde Staten is de plaats Springfield. De ze komt namelijk in alle 50 staten voor. Als jullie wel eens naar de Simpsons hadden gekeken wisten jullie dit. Ze verzwijgen in die televisieserie de naam van de staat.

Kijk nog eens goed naar het onderste stempel. Dan zul je zien dat deze brief verzonden is op 1 juli 1838. Het staat terecht! Vreemd, als je weet dat de eerste Amerikaanse zegel pas is uitgekomen in 1847. We zien daaraan dat foutjes van alle tijden

zijn en dat door de steeds grotere automatisering ook meer fout gaat. Gelukkig kunnen we constateren dat de mens, in de hoedanigheid van postbode, dit weerkan rechtzetten.

Blijf dus goed kijken naar stempels op brieven en kaarten, zodat je misschien ook wel eens iets vreemds ontdekt.

Stampke.

Het mooiste van postzegels

De prestigeboekjes van PostNL geven een verrassende verdieping van de postzegelthema's. Het boekje van de buitenplaatsen uit de serie Mooi Nederland informeert u over de prachtige tuincplexen van deze buitenplaatsen. Of het boekje van de Rundveerassen, dat achtergronden belicht van het wel zeer bijzondere

ontwerpproces van deze serie. Kortom, een abonnement op de prestigeboekjes Nederlandse postzegels, is zeker een verrijking van uw verzameling. Elk jaar verschijnen er zes nieuwe boekjes.

Als u via uw postzegelvereniging een abonnement afsluit, ondersteunt u daarmee tevens uw eigen vereniging.

